ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

26. dubna 2007 *

Ve věci C-392/05,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Symvoulio tis Epikrateias (Řecko) ze dne 30. června 2005, došlým Soudnímu dvoru dne 31. října 2005, v řízení

Georgios Alevizos

proti

Ypourgos Oikonomikon,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení K. Lenaerts (zpravodaj), předseda senátu, E. Juhász, R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský a T. von Danwitz, soudci,

* Jednací jazyk: řečtina.

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. prosince 2006,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za M. Alevizose P. Damoulim, dikigoros,

— za řeckou vládu M. Apessosem, I. Bakopoulosem a K. Boskovitsem, jako zmocněnci,

— za Komisi Evropských společenství D. Triantafyllouem, jako zmocněncem,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 25. ledna 2007,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 6 směrnice Rady 83/183/EHS ze dne 28. března 1983 o osvobození od daní, které se vztahuje na trvalý dovoz osobního majetku jednotlivců z členského státu (Úř. věst. L 105, s. 64; Zvl. vyd. 09/01, s. 117), ve znění směrnice Rady 89/604/EHS ze dne 23. listopadu 1989 (Úř. věst. L 348, s. 28; Zvl. vyd. 09/01, s. 140, dále jen „směrnice 83/183").

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi G. Alevizosem a Ypourgos Oikonomikon (ministrem financí) ohledně spotřebních daní a zvláštní jednorázové doplňkové registrační daně (dále jen „zvláštní registrační daň"), které měl G. Alevizos odvést při dovozu vozidla k soukromému používání z Itálie natrvalo do Řecka.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

Směrnice 83/183

3 První a druhý bod odůvodnění směrnice 83/183 zní následovně:

„vzhledem k tomu, že by měla být podniknuta další opatření ve prospěch jednotlivců, aby si obyvatelé členských států více uvědomili existenci Evropského společenství a aby byly ve Společenství vytvořeny podmínky obdobné podmínkám domácího trhu;

vzhledem k tomu, že zejména daňové překážky bránící tomu, aby si jednotlivci dovezly[i] z jednoho členského státu svůj osobní majetek nacházející se v jiném členském státě, jsou způsobilé bránit volnému pohybu osob uvnitř Společenství; že by tyto překážky proto měly být pokud možno odstraněny osvobozením od daní“.

4 Podle čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183 každý členský stát za podmínek a v případech stanovených touto směrnicí „osvobodí" osobní majetek dovezený natrvalo jednotlivci z jiného členského státu od daní z obratu, spotřebních daní a jiných nepřímých daní, které se na tento dovoz obvykle vztahují".

5 Odstavec 2 téhož článku 1 stanoví:

„Tato směrnice se nevztahuje na zvláštní nebo periodické poplatky a daně ukládané na používání tohoto majetku v určité zemi, jako jsou například poplatky za registraci motorových vozidel [automobilů], silniční daně a televizní poplatky."

6 Článek 2 směrnice 83/183 stanoví:

„1. Pro účely této směrnice se ‚osobním majetkem' rozumí majetek pro soukromé použití dotyčných jednotlivců nebo pro potřeby jejich domácnosti. Takový majetek nesmí svou povahou nebo množstvím odrážet žádný obchodní zájem ani nesmí být určen pro hospodářskou činnost ve smyslu článku 4 směrnice 77/388/EHS [...]

2. Osvobození od daní podle článku 1 se vztahuje na osobní majetek, který:

[...]

b) dotyčná osoba skutečně používala před změnou bydliště nebo před zřízením rekreačního objektu. U motorových vozidel (včetně jejich přívěsů), obytných přívěsů, rekreačních lodí a rekreačních letadel mohou členské státy požadovat, aby je dotyčná osoba používala po dobu alespoň šesti měsíců před změnou bydliště.

[...]"

7 Pojem „obvyklé bydliště" ve smyslu směrnice 83/183 je definován v čl. 6 odst. 1 této směrnice týkajícím se „Obecných pravidel pro určování bydliště" následovně:

„Pro účely této směrnice se ‚obvyklým bydlištěm' rozumí místo, kde určitá osoba žije obvykle, tj. alespoň 185 dnů v každém kalendářním roce, kvůli svým osobním a pracovním vazbám, popřípadě u osoby, která nemá žádné pracovní vazby, kvůli osobním vazbám, z nichž vyplývá úzké spojení mezi dotyčnou osobou a místem, kde žije.

Za obvyklé bydliště osoby, kterou pracovní vazby poutají k jinému místu než vazby osobní[,] a která proto žije střídavě na různých místech nacházejících se ve dvou nebo více členských státech, se však považuje místo, k němuž má osobní vazby, pokud se tam taková osoba pravidelně vrací. Tato poslední podmínka nemusí být splněna, žije-li dotyčná osoba v určitém členském státě proto, aby vykonala úkol, který má určitou dobu trvání. Docházka na vysokou školu nebo do školy nemá za následek změnu obvyklého bydliště."

8 Podle čl. 7 odst. 1 písm. a) směrnice 83/183 se přizná osvobození od daní podle článku 1 téže směrnice, jedná-li se o osobní majetek dovážený jednotlivcem při změně jeho obvyklého bydliště.

Směrnice 92/12/EHS

9 Třetí, čtvrtý a dvacátý bod odůvodnění směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února 1992 o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani (Úř. věst. L 76, s. 1; Zvl. vyd. 09/01, s. 179) stanoví:

„vzhledem k tomu, že by měl být vymezen pojem výrobků podléhajících spotřební dani; že předpisy Společenství se mohou vztahovat pouze na zboží podléhající této dani ve všech členských státech; [...]

vzhledem k tomu, že k vytvoření a fungování vnitřního trhu je třeba, aby vznik daňové povinnosti ke spotřební dani byl stejný ve všech členských státech;

[...]

vzhledem k tomu, že v důsledku zrušení zásady zdaňování při dovozu ve vztazích mezi členskými státy pozbývají mezi členskými státy účinku předpisy o osvobozeních a úlevách od daně při dovozu; že by tyto předpisy proto měly být zrušeny a příslušné směrnice přiměřeně upraveny".

10 Cílem směrnice 92/12 je podle jejího čl. 1 odst. 1 „stanovi[t] obecnou úpravu pro výrobky podléhající spotřebním a jiným nepřímým daním přímo či nepřímo uloženým na spotřebu těchto výrobků, s výjimkou daně z přidané hodnoty a daní zavedených Společenstvím".

11 Článek 3 odst. 1 směrnice 92/12 stanoví:

„1. Tato směrnice se na úrovni Společenství vztahuje na následující výrobky, jak je vymezují příslušné směrnice:

— minerální oleje,

— alkohol a alkoholické nápoje,

— tabákové výrobky.“

12 Podle čl. 23 odst. 3 směrnice 92/12:

„Dnem 31. prosince 1992 pozbývají účinku ustanovení o spotřebních daních obsažená v těchto směrnicích:

[...]

— směrnice 83/183/EHS [...],

[...]“

Vnitrostátní právní úprava

13 Směrnice 83/183 byla provedena do řeckého práva vyhláškou ministra financí D.264/23 ze dne 8. března 1985 (FEK B' 139/18.3.1985). Tato vyhláška byla nahrazena vyhláškou ministra financí D.245/11 ze dne 1. března 1988 (FEK B' 195/6.4.1988, dále jen „vyhláška D.245/11").

14 Podle jejího čl. 1 odst. 1 vyhláška D.245/11 „stanoví případy, ve kterých se osvobodí osobní majetek dovezený jednotlivci od cla a jiných daní."

15 Článek 2 odst. 1 písm. c) vyhlášky D.245/1, ve znění vyplývajícím z článku 15 zákona 2187/1994 (FEK A' 16), jenž byl přijat v návaznosti na rozsudek Soudního dvora ze dne 2. srpna 1993, Komise v. Řecko (C-9/92, Recueil, s. I-4467), přebírá definici pojmu „obvyklé bydliště" obsaženou v čl. 6 odst. 1 směrnice 83/183.

16 Článek 3 odst. 1 vyhlášky D.245/11 zakotvuje zásadu osvobození od cel a jiných daní, pokud jde o osobní majetek dovezený fyzickými osobami, které přemístí své obvyklé bydliště z jiného státu do Řecka.

17 Kapitola 8 vyhlášky D.245/11 obsahuje článek 25, jenž zní následovně:

„1. Osvobození od daní stanovené v článku 3 vyhlášky se přiznává u osobního majetku dovezeného řeckými státními příslušníky s obvyklým bydlištěm v Řecku,

kteří odešli ze země za prací do zahraničí, kde pobývali více než dva (2) po sobě jdoucí roky za účelem výkonu zaměstnání nebo samostatně výdělečné činnosti, a kteří se po skončení svého zaměstnání vrátili do Řecka, aby se tam trvale usadili.

2. Osobami uvedenými v předcházejícím odstavci jsou také úředníci řecké veřejné správy (včetně diplomatů), soudní úředníci, důstojníci, poddůstojníci a vojáci ozbrojených sil, bezpečnostních sborů a přístavních hlídek, kteří pobývají v zahraničí více než dva (2) po sobě jdoucí roky výhradně za účelem výkonu své služby a kteří se po skončení své služby vrátí do Řecka v rámci přeložení nebo natrvalo."

18 Článek 6 odst. 13 zákona 2459/1997, kterým se ruší osvobození od daní a jiná ustanovení (FEK A' 17), zrušil zejména článek 25 vyhlášky D.245/11 „týkající se osvobození osobního majetku Řeků pracujících v zahraničí od daní, nicméně pouze v rozsahu dopravních prostředků". Podle téhož ustanovení „[u] vozidel určených k dopravě osob, jež výše zmíněné osoby vlastnily ke dni 31. prosince 1996, v případě proclení do šesti (6) měsíců po vyhlášení tohoto zákona v *Úředním věstníku Řecké republiky*, se spotřební daň vypočte na základě koeficientů definovaných v článku 37 zákona 1882/1990, ve znění pozdějších předpisů." Tento právní předpis nabyl účinnosti dne 1. ledna 1997. Článkem 32 odst. 1 zákona 2523/1997 (FEK A' 179) byla lhůta stanovená v čl. 6 odst. 13 prodloužena do 31. prosince 1997.

19 Směrnice 92/12 byla provedena do řeckého práva zákonem 2127/1993 o harmonizaci daňového systému ropných produktů, etylalkoholu a alkoholických

nápojů, jakož i tabákových výrobků s právem Společenství a o jiných ustanoveních (FEK A' 48).

20 Článek 75 zákona 2127/1993 stanoví:

„Automobily a motocykly, které splňují podmínky stanovené v článcích 9 a 10 Smlouvy o EHS a jsou odeslány nebo přepraveny do země z jiných členských států Společenství, podléhají spotřební dani stanovené pro odpovídající vozidla, jež jsou dovážena nebo vyrobena na vnitrostátním území."

21 Článek 83 téhož zákona stanoví:

„Úplné či částečné osvobození vozidel od spotřební daně, jež je stanoveno platnými relevantními předpisy pro vozidla, která jsou natrvalo dovezena ze třetí země, se použije za týchž podmínek rovněž na vozidla, na něž se vztahuje článek 75."

Spor v původním řízení a předběžná otázka

22 Georgios Alevizos, důstojník řeckých vzdušných sil byl přidělen od 12. července 1995 do 8. srpna 1997 nařízením řeckého ministra obrany do generálního velitelství

Spojeneckých sil jižní Evropy se sídlem v Neapoli (Itálie), kde zastával místo v Severoatlantické alianci (NATO). Náčelník generální štábu vzdušných sil schválil přestěhování manželky a dvou dětí G. Alevizose se služebním příspěvkem.

23 Po uplynutí doby služby ustanovené pro toto místo vystavil generální konzulát Řecké republiky v Neapoli pro G. Alevizose a členy jeho rodiny potvrzení o návratu do Řecka, v němž byl G. Alevizos považován za osobu, na kterou se vztahuje kapitola 8 vyhlášky D.245/11.

24 K tomuto potvrzení bylo připojeno prohlášení dotyčné osoby, podle nějž si posledně zmíněný přál dovézt do Řecka automobil k soukromému použití, značky Mercedes, model E 200 (rok výroby 1996), jenž zakoupil v Německu dne 17. prosince 1996 a který převzal do vlastnictví dne 23. prosince téhož roku.

25 Georgios Alevizos předložil po svém návratu do Řecka na celní správě Eleusina prohlášení o přemístění tohoto vozidla.

26 Uvedená správa požadovala po G. Alevizos rozhodnutím ze dne 28. srpna 1997 částku 4 136 413 GRD z titulu spotřebních daní stanovených v článku 75 zákona 2127/1993, přičemž tato částka byla vypočtena podle čl. 6 odst. 13 zákona 2459/1997 na základě snížených koeficientů definovaných v článku 37 zákona 1882/1990 účinného v rozhodné době. Správa v rámci téhož rozhodnutí požadovala po dotyčné osobě částku 1 470 775 GRD z titulu zvláštní registrační daně podle čl. 15 odst. 7 zákona 2367/1953.

27 Georgios Alevizos poté, co uhradil částky, které po něm byly požadovány z titulu jak spotřebních daní, tak zvláštní registrační daně (dále jen společně „daně, jež jsou předmětem věci v původním řízení"), podal žalobu proti rozhodnutí celní správy ze dne 28. srpna 1997 k Dioikitiko Protodikeio Athinon (správní soud první instance v Aténách), který částečně změnil toto rozhodnutí tak, že zvýšil procento odpočtu za opotřebení vozidla v souvislosti s běžným užíváním.

28 Georgios Alevizos podal odvolání proti tomuto rozsudku k Dioikitiko Efeteio Athinon (odvolací správní soud v Aténách).

29 Tento soud potvrdil rozsudek vydaný v první instanci, přičemž měl za to, že pobyt G. Alevizose v Neapoli se týkal dočasného služebního úkolu a že po dobu jeho přidělení na místě u NATO v tomto městě zůstalo jeho obvyklé bydliště ve smyslu

čl. 6 odst. 1 směrnice 83/183 a článku 2 vyhlášky D.245/11 v Řecku, kde se trvale soustředily jeho osobní a pracovní zájmy, přestože členové jeho rodiny ho v Itálii doprovázeli.

30 Dioikitiko Efeteio Athinon tedy rozhodl, že na případ G. Alevizose se nevztahuje článek 3 vyhlášky D.245/11, nýbrž čl. 25 odst. 1 a 2 téže vyhlášky a čl. 6 odst. 13 zákona 2459/1997, který zrušil s účinky od 1. ledna 1997 ustanovení uvedeného článku 25.

31 Georgios Alevizos podal kasační opravný prostředek proti rozsudku Dioikitiko Efeteio Athinon k předkládajícímu soudu.

32 Za těchto podmínek se Symvoulio tis Epikrateias rozhodl z důvodu pochybností ohledně výkladu pojmu „obvyklé bydliště" ve smyslu čl. 6 odst. 1 směrnice 83/183 přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Podléhají úředníci veřejné správy a důstojníci, poddůstojníci a vojáci ozbrojených sil, bezpečnostních sborů a přístavních hlídek jako ostatní pracovníci článku 6

směrnice Rady 83/183/EHS, a mohou tak získat ‚obvyklé bydliště' v jiné zemi, kde žijí alespoň 185 dnů v kalendářním roce, aby tam vykonali svůj dočasný služební úkol, nebo mají i nadále, dokonce i po dobu svého služebního úkolu v této jiné zemi, své obvyklé bydliště v Řecku nezávisle na skutečnosti, že přesunuli do této jiné země své osobní a pracovní vazby?"

K předběžné otázce

33 Podstatou otázky předkládajícího soudu je to, zda čl. 6 odst. 1 směrnice 83/183 je třeba vykládat tak, že zaměstnanec veřejné správy, zaměstnanec ozbrojených sil, bezpečnostních sborů nebo přístavních hlídek členského státu, který žije alespoň 185 dnů v kalendářním roce v jiném členském státě se členy své rodiny za účelem výkonu dočasného služebního úkolu v tomto státě, má po dobu svého služebního úkolu své obvyklé bydliště ve smyslu uvedeného čl. 6 odst. 1 v tomto jiném členském státě, nebo má naopak nadále své obvyklé bydliště v prvním členském státě.

34 Před zodpovězením této otázky je třeba ověřit, zda se směrnice 83/183 použije na věc v původním řízení.

K použitelnosti směrnice 83/183

35 Zaprvé je třeba, pokud jde o časovou působnost směrnice 83/183 zkoumat argumentaci řecké vlády, podle níž ustanovení této směrnice týkající se spotřebních

daní nejsou na základě směrnice 92/12 již použitelná ke dni přemístění vozidla G. Alevizose z Itálie do Řecka.

36 V tomto ohledu je namístě uvést, že v čl. 3 odst. 1 směrnice 92/12 je vymezena působnost této směrnice odkazem na tři taxativně vyjmenované skupiny výrobků, jež odpovídají, jak vyplývá z třetího bodu odůvodnění uvedené směrnice, zboží podléhajícímu spotřební dani „ve všech členských státech". Tento výčet nezahrnuje automobily, jež jsou tedy vyloučeny z použití této směrnice.

37 Jak uvedla generální advokátka v bodech 33 a 34 svého stanoviska, nelze připustit, aby byl konkrétnímu ustanovení směrnice 92/12, v projednávaném případě čl. 23 odst. 3, v případě neexistence jakéhokoliv výslovného údaje zákonodárce v tomto smyslu přiznán z důvodu týkajícího se zejména právní jistoty širší rozsah působnosti, než je ten, co je obecně přiznán této směrnici jejím čl. 3 odst. 1.

38 Krom toho, zatímco u výrobků uvedených v čl. 3 odst. 1 směrnice 92/12 harmonizace učiněná touto směrnicí zejména prostřednictvím sjednocení kritérií vymahatelnosti spotřební daně ve Společenství za účelem zajištění vytvoření a fungování vnitřního trhu (viz čtvrtý bod odůvodnění téže směrnice; viz rovněž rozsudky ze dne 2. dubna 1998, EMU Tabac a další, C-296/95, Recueil, s. I-1605, bod 22; ze dne 5. dubna 2001, Van de Water, C-325/99, Recueil, s. I-2729, bod 39,

a ze dne 29. dubna 2004, Komise v. Německo, C-240/01, Recueil, s. I-4733, bod 36) umožňuje vyloučit dvojí zdanění ve vztazích mezi členskými státy, a činí tedy použití ustanovení směrnice 83/183 o osvobození od spotřební daně při dovozu na tyto výrobky nadbytečným (viz dvacátý bod odůvodnění směrnice 92/12), není tomu tak naproti tomu u ostatních výrobků.

39 V případě neexistence harmonizačního opatření Společenství, jež by bylo srovnatelné s opatřeními zavedenými směrnicí 92/12 pro výrobky uvedené v čl. 3 odst. 1, se totiž může stát, že dojde u těchto ostatních výrobků ke dvojímu zdanění ve vztazích uvnitř Společenství, jak uvedla generální advokátka v bodě 37 svého stanoviska. S ohledem na cíl uskutečnění vnitřního trhu toto nebezpečí odůvodňuje zachování použití ustanovení směrnice 83/183 o daňovém osvobození těchto výrobků.

40 Z toho vyplývá, že čl. 23 odst. 3 směrnice 92/12, podle nějž dnem 31. prosince 1992 pozbývají účinku ustanovení směrnice 83/183 o spotřebních daních, se vztahuje na tato ustanovení jen v rozsahu, v němž se týkají tří skupin výrobků vyjmenovaných v čl. 3 odst. 1 směrnice 92/12. Uvedená ustanovení jsou tedy stále použitelná po tomto datu, pokud jde o ostatní výrobky, jako jsou automobily, jež nespadají do rozsahu působnosti směrnice 92/12.

41 Zadruhé je důležité ověřit, pokud jde o osobní působnost směrnice 83/183, zda se tato směrnice, jak tvrdí řecká vláda, vztahuje pouze na dovoz majetku pracovníky ve smyslu článku 39 ES s vyloučením dovozu zaměstnanců veřejné správy, jako je G. Alevizos.

42 V tomto ohledu je třeba úvodem poznamenat, že směrnice 83/183 byla přijata na základě článku 99 Smlouvy o ES (nyní článek 93 ES). Tímto ustanovením byla Rada Evropských společenství zmocněna provést harmonizaci vnitrostátních právních předpisů týkajících se mimo jiné spotřebních daní v rozsahu, v jakém je tato harmonizace nezbytná pro vytvoření a fungování vnitřního trhu (výše uvedený rozsudek Komise v. Německo, bod 35).

43 Z prvního a druhého bodu odůvodnění směrnice 83/183 ve spojení s články 1 a 2 této směrnice krom toho vyplývá, že tato směrnice byla přijata ve prospěch „jednotlivců" za účelem zlepšení volného pohybu „osob" ve Společenství a zvýšení pocitu příslušnosti k tomuto Společenství, a že za tímto účelem má usnadnit dovozy osobního majetku vymezeného jako majetek pro „soukromé použití dotyčných jednotlivců nebo pro potřeby jejich domácnosti".

44 Osobní působnost směrnice 83/183 nemůže být tedy omezena na pracovníky ve smyslu článku 39 ES ani nemůže z této skupiny vyloučit pracovníky, kteří jsou zaměstnanci veřejné správy členského státu.

45 Z toho vyplývá, že na situaci G. Alevizose se vztahuje osobní působnost směrnice 83/183.

46 Zatřetí je třeba zkoumat věcnou působnost směrnice 83/183, pokud jde o daně, jež jsou předmětem věci v původním řízení.

47 Podle čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183 spadají do působnosti osvobození stanoveného tímto ustanovením zejména „spotřební daně a jiné nepřímé daně, které se obvykle vztahují na dovoz osobního majetku z jiného členského státu jednotlivcem natrvalo".

48 V projednávané věci jedna z daní, jež jsou předmětem věci v původním řízení, představuje podle vnitrostátního použitelného práva „spotřební daň" (viz bod 26 tohoto rozsudku), a spadá tedy běžně do působnosti osvobození od daní stanoveného v čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183. Vzhledem k tomu však, že název daně ve vnitrostátním právu není jako takový rozhodující (viz rozsudek ze dne 15. července 2004, Lindfors, C-365/02, Sb. rozh. s. I-7183, bod 24), přísluší nicméně předkládajícímu soudu ověřit, zda může být tato daň považována za daň, která se na dovoz osobního vozidla z jiného členského státu natrvalo do Řecka obvykle vztahuje, jak požaduje čl. 1 odst. 1.

49 Pokud jde o zvláštní registrační daň, jež je od dotyčné osoby rovněž požadována (viz bod 26 tohoto rozsudku), je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora, k tomu, aby dotčená daň spadala do působnosti osvobození od daní stanoveného v čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183, musí odpovídat podle použitelného vnitrostátního práva zdanění souvisejícímu s dovozem jako takovým. Naproti tomu, když vnitrostátní ustanovení upravující dotčenou daň vážou vznik daňové povinnosti na jinou skutečnost než na dovoz, jakou je první registrace nebo použití vozidla na vnitrostátním území, uvedená daň nespadá do působnosti čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183 (viz rozsudky ze dne 29. dubna 2004, Weigel, C-387/01, Recueil, s. I-4981, bod 47; výše uvedený rozsudek Lindfors, bod 26, a rozsudek ze dne 16. června 2005, Komise. v. Dánsko, C-138/04, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 13).

50 Jelikož ve spisu předloženém Soudnímu dvoru chybí jakýkoliv údaj o vzniku daňové povinnosti u zvláštní registrační daně (jež je předmětem věci v původním řízení), je věcí předkládajícího soudu, aby provedl ve světle judikatury připomenuté v předcházejícím bodě nezbytná ověření na základě relevantních vnitrostátních předpisů.

51 Z výše uvedeného vyplývá, že takové spotřební daně, jež jsou předmětem původní věci, spadají do působnosti osvobození od daní stanoveného v čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183, pokud se prokáže, což přísluší předkládajícímu soudu ověřit, že se obvykle vztahují na dovoz vozidla k soukromému používání z jiného členského státu natrvalo. Na takovou jednorázovou doplňkovou registrační daň, jaká je předmětem věci v původním řízení, se rovněž vztahuje čl. 1 odst. 1, pokud se prokáže, což přísluší předkládajícímu soudu ověřit, že souvisí s dovozem vozidla jako takovým.

52 Prokáže-li se, že daně, jež jsou předmětem věci v původním řízení, spadají do působnosti osvobození od daní stanoveného v čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183, vyvstane tedy otázka výkladu čl. 6 odst. 1 této směrnice.

K výkladu čl. 6 odst. 1 směrnice 83/183

53 V tomto ohledu je jednak důležité připomenout, že cílem směrnice 83/183, v jehož světle je třeba odpovědět na položenou otázku, je podle jejích bodů odůvodnění podporovat výkon volného pohybu jednotlivců uvnitř Společenství. Odstranění daňových překážek při dovozu osobního majetku do členského státu, jež se nachází v jiném členském státě, se v této souvislosti jeví obzvlášť nezbytné k vytvoření podmínek, jež jsou podobné podmínkám vnitřního trhu (viz obdobně rozsudek ze dne 12. července 2001, Louloudakis, C-262/99, Recueil, s. I-5547, bod 58).

54 Krom toho ohledně článku 7 směrnice Rady 83/182/EHS ze dne 28. března 1983 o osvobození od daní, které platí v rámci Společenství pro dočasný dovoz některých dopravních prostředků (Úř. věst. L 105, s. 59; Zvl. vyd. 09/01, s. 112), který definuje pojem „obvyklé bydliště" podobně jako článek 6 směrnice 83/183, Soudní dvůr již rozhodl, že kritéria vymezení tohoto pojmu se týkají jak pracovní a osobní vazby osoby na určité místo, tak délky trvání této vazby, a musí být tedy zkoumána

kumulativně (viz rozsudky ze dne 23. dubna 1991, Ryborg, C-297/89, Recueil, s. I-1943, bod 19, a výše uvedený rozsudek Louloudakis, bod 51).

55 Za obvyklé bydliště musí být považováno místo, kde dotyčná osoba soustředila trvale své zájmy (viz obdobně výše uvedené rozsudky Ryborg, bod 19, a Louloudakis, bod 51).

56 Kritérium trvalosti se váže na podmínku, že dotyčná osoba musí žít obvykle na dotyčném místě po dobu alespoň 185 dní v kalendářním roce. Ve věci v původním řízení, v níž je podle zjištění předkládajícího soudu tato podmínka splněna, dočasná doba přidělení G. Alevizose na místo u NATO v Itálii tedy jako taková nevylučuje možnost, že G. Alevizos měl během rozhodné doby své obvyklé bydliště v tomto členském státě.

57 Za účelem určení obvyklého bydliště jakožto trvalého centra zájmů dotyčné osoby, je třeba přihlédnout ke všem relevantním skutečnostem (viz výše uvedený rozsudek Ryborg, bod 20), a sice zejména k fyzické přítomnosti této osoby, členů její rodiny, k místu k bydlení, které má k dispozici, místu skutečné školní docházky dětí, místu výkonu pracovní činnosti, umístění majetkových zájmů, místu administrativní vazby s veřejnoprávními orgány a orgány sociální péče, neboť tyto skutečnosti vyjadřují vůli této osoby přiznat místu vazby určitou stabilitu z důvodu nepřetržitosti vyplývající z navyklého způsobu života a běžných společenských a pracovních vztahů (výše uvedený rozsudek Louloudakis, bod 55).

58 Je namístě dodat, že ačkoli v souladu s čl. 6 odst. 1 druhým pododstavcem směrnice 83/183 skutečnost týkající se docházky do vzdělávacího zařízení nemá za následek změnu obvyklého bydliště, týká-li se dotyčné osoby samotné, může však z hlediska rodinného kontextu představovat známku takové změny, týká-li se, jak upřesnil G. Alevizos ve svém písemném vyjádření, jeho dětí (viz obdobně výše uvedený rozsudek Louloudakis, bod 56).

59 Pokud jde o argument řecké vlády, že si G. Alevizos v projednávaném případě zachoval po dobu svého přidělení na místo u NATO v Itálii své pracovní vazby s řeckými správními orgány, jakož i společenské a daňové vazby s Řeckem, je třeba jednak podotknout, že tato případná okolnost nemůže zmařit skutečnost, že dotyčná osoba vykonávala během uvedené doby svou pracovní činnost v Itálii, kde se tudíž soustředily její pracovní vazby, jak uvedla generální advokátka v bodě 66 svého stanoviska.

60 Z článku 6 odst. 1 druhého pododstavce směrnice 83/183 krom toho vyplývá, že toto ustanovení upřednostňuje osobní vazby v případě, že pracovní a osobní vazby dotyčné osoby nejsou soustředěny v jediném členském státě (viz obdobně výše uvedený rozsudek Louloudakis, bod 52).

61 Článek 6 odst. 1 směrnice 83/183 tak stanoví současné zohlednění pracovních a osobních vazeb v daném místě a musí být vykládán v tom smyslu, že v případě, kdy celkové posouzení pracovních a osobních vazeb nestačí k určení trvalého centra zájmů dotyčné osoby, je za tímto účelem třeba upřednostnit osobní vazby (viz obdobně výše uvedený rozsudek Louloudakis, bod 53).

62 Z výše uvedeného vyplývá, že čl. 6 odst. 1 směrnice 83/183 je třeba vykládat v tom smyslu, že zaměstnanec veřejné správy, zaměstnanec ozbrojených sil, bezpečnostních sborů nebo přístavních hlídek členského státu, který žije alespoň 185 dnů v kalendářním roce v jiném členském státě se členy své rodiny za účelem výkonu dočasného služebního úkolu v tomto státě, má po dobu tohoto služebního úkolu své obvyklé bydliště ve smyslu uvedeného čl. 6 odst. 1 v tomto jiném členském státě.

K článkům 18 ES a 39 ES

63 Komise Evropských společenství na jednání uplatnila, že věc v původním řízení může být rovněž zkoumána s ohledem na články 18 ES a 39 ES.

64 I když po formální stránce předkládající soud omezil svou otázku na výklad článku 6 směrnice 83/183, taková skutečnost Soudnímu dvoru nebrání, aby předkládajícímu soudu poskytl všechny prvky výkladu práva Společenství, které mohou být užitečné pro rozhodnutí ve věci, která mu byla předložena, bez ohledu na to, zda tento soud tento výklad ve své otázce zmínil (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 12. prosince 1990, SARPP, C-241/89, Recueil, s. I-4695, bod 8; a ze dne 4. března 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, Recueil, s. I-1301, bod 16; výše uvedený rozsudek Weigel, bod 44, a výše uvedený rozsudek Lindfors, bod 32).

65 V případě, že by v projednávané věci nespadaly daně, jež jsou předmětem věci v původním řízení, do působnosti čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183, je třeba zkoumat dopad uplatnění těchto daní na právo takového státního příslušníka členského státu Společenství, jakým je G. Alevizos, na volný pohyb, zakotvené v článcích 18 ES a 39 ES.

66 Podle ustálené judikatury článek 18 ES, který obecným způsobem stanoví právo všech občanů Unie svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, nachází zvláštní vyjádření v článku 39 ES, pokud jde o volný pohyb pracovníků (viz rozsudky ze dne 26. listopadu 2002, Oteiza Olazabal, C-100/01, Recueil, s. I-10981, bod 26, a ze dne 9. listopadu 2006, Turpeinen, C-520/04, Sb. rozh. s. I-10685, bod 13). Za těchto podmínek je třeba nejprve ověřit, zda věc v původním řízení spadá pod článek 39 ES.

67 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pojem „pracovník" ve smyslu článku 39 ES má význam na úrovni Společenství a nesmí být vykládán restriktivním způsobem. Za „pracovníka" musí být považován každý, kdo vykonává skutečnou a efektivní činnost, s výjimkou takových činností, které jsou natolik omezené, že jsou čistě okrajové a vedlejší. Zaměstnanecký poměr je podle judikatury Soudního dvora charakterizován okolností, že určitá osoba vykonává po určitou dobu ve prospěch jiné osoby a pod jejím vedením činnosti, za které protihodnotou pobírá odměnu (viz zejména rozsudky ze dne 3. července 1986, Lawrie-Blum, 66/85, Recueil, s. 2121, body 16 a 17; ze dne 23. března 2004, Collins, C-138/02, Recueil, s. I-2703, bod 26, a ze dne 7. září 2004, Trojani, C-456/02, Sb. rozh. s. I-7573, bod 15).

68 Jak vyplývá z ustálené judikatury, právní povaha zaměstnaneckého poměru není pro použití článku 39 ES rozhodující (viz zejména rozsudky ze dne 12. února 1974, Sotgiu, 152/73, Recueil, s. 153, bod 5; ze dne 31. května 1989, Bettray, 344/87, Recueil, s. 1621, bod 16, a výše uvedený rozsudek Trojani, bod 16). Skutečnost, že byl pracovník zaměstnán jako úředník nebo že jeho zaměstnanecký poměr spadá do práva veřejného, nikoliv do práva soukromého, je v tomto ohledu irelevantní (viz výše uvedený rozsudek Sotgiu, bod 5).

69 Krom toho připustíme-li, že funkce zastávaná G. Alevizosem v řeckých vzdušných silách před jeho dočasným přidělením na místo u NATO může spadat pod pojem „zaměstnání ve veřejné správě" ve smyslu čl. 39 odst. 4 ES, neboť zahrnuje přímou, či nepřímou účast na výkonu veřejné moci a na funkcích, jejichž účelem je ochrana obecných zájmů státu a ostatních veřejnoprávních celků (viz v tomto ohledu rozsudky ze dne 17. prosince 1980, Komise v. Belgie, 149/79, Recueil, s. 3881, bod 10; ze dne 2. července 1996, Komise v. Řecko, C-290/94, Recueil, s. I-3285, bod 2, a ze dne 30. září 2003, Anker a další, C-47/02, Recueil, s. I-10447, bod 58), je třeba připomenout, že výjimky, jež toto ustanovení připouští, nemohou mít s ohledem na to, že zásada volného pohybu pracovníků uvnitř Společenství je v systému Smlouvy o ES zásadou základní, dosah, jež překračuje účel, pro který bylo toto ustanovení obsahující výjimky vloženo (výše uvedený rozsudek Sotgiu, bod 4).

70 Tímto účelem je ponechat členským státům možnost omezit připuštění cizích státních příslušníků k některým zaměstnáním ve veřejné správě (výše uvedený rozsudek Sotgiu, bod 4), jež předpokládají u takových zaměstnanců existenci zvláštního vztahu solidarity vůči státu, jakož i vzájemnost práv a povinností, jež jsou

základem vazby státní příslušnosti (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Belgie, bod 10). Článek 39 odst. 4 ES nemůže naproti tomu vyvolávat účinky, které by odepíraly pracovníkovi, jenž je přijat do služby ve veřejné správě členského státu, použití ustanovení uvedených v odstavcích 1 až 3 uvedeného článku 39 ES (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Sotgiu, bod 4).

71 Žádná skutečnost obsažená ve spise krom toho v projednávaném případě nenaznačuje, že by vybírání daní, jež jsou předmětem věci v původním řízení, bylo spojeno s postavením důstojníka řeckých vzdušných sil G. Alevizose. Uvedené daně se vztahují na posledně jmenovaného jako na osobu, která přemístila své bydliště z jednoho členského státu do jiného.

72 Pokud jde o dočasné přidělení G. Alevizose na místo u NATO, z ustálené judikatury vyplývá, že státní příslušník členského státu Společenství pracující v jiném členském státě nežli ve státě svého původu neztrácí postavení „pracovníka" ve smyslu čl. 39 odst. 1 ES z důvodu, že vykonává zaměstnání u mezinárodní organizace (viz zejména rozsudky ze dne 15. března 1989, Echternach a Moritz, 389/87 a 390/87, Recueil, s. 723, body 11 a 15; ze dne 13. listopadu 2003, Schilling a Fleck-Schilling, C-209/01, Recueil, s. I-13389, bod 28; ze dne 16. prosince 2004, My, C-293/03, Sb. rozh. s. I-12013, bod 37, a ze dne 16. února 2006, Öberg, C-185/04, Sb. rozh. s. I-1453, bod 12).

73 Z toho vyplývá, že státnímu příslušníkovi členského státu, jako je G. Alevizos, nemohou být odepřeny nároky a ochrana, které mu přiznává článek 39 ES (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Öberg, bod 13).

74 Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že cílem všech ustanovení Smlouvy týkajících se volného pohybu osob je usnadnit státním příslušníkům členských států Společenství výkon všech profesních činností na území Společenství (viz zejména rozsudky ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, Recueil, s. I-4921, bod 94; ze dne 26. ledna 1999, Terhoeve, C-18/95, Recueil, s. I-345, bod 37; ze dne 27. ledna 2000, Graf, C-190/98, Recueil, s. I-493, bod 21, a výše uvedený rozsudek Weigel, bod 52).

75 V projednávané věci může mít vybírání daní, jež jsou předmětem věci v původním řízení, za následek to, že návrat dotyčné osoby do jejího členského státu původu učiní méně přitažlivým, jestliže tento návrat po ukončení profesní činnosti v jiném členském státě provázejí z důvodu právní úpravy uvedeného státu nepříznivé důsledky vzhledem k daňovému postavení pracovníků, kteří nevykonali své právo volného pohybu. Tyto důsledky by tak mohly odradit státního příslušníka některého členského státu od toho, aby opustil tento stát za účelem výkonu své činnosti na území jiného členského státu, a využil tak svého práva na volný pohyb (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 7. července 1992, Singh, C-370/90, Recueil, s. I-4265, body 19 a 23, jakož i ze dne 11. července 2002, D'Hoop, C-224/98, Recueil, s. I-6191, bod 31).

76 Smlouva o ES však nezaručuje pracovníkovi, že přemístění jeho činností do jiného členského státu než státu, v němž dříve pobýval, je daňově neutrální. Vzhledem k rozdílům mezi daňovými právními předpisy členských států může být takové přemístění pro pracovníka v oblasti nepřímých daní podle případu v různé míře výhodné, či nevýhodné. Z toho vyplývá, že případné znevýhodnění v porovnání se situací, v níž tento pracovník vykonával své činnosti před přemístěním, v zásadě není v rozporu s článkem 39 ES, pokud ovšem dotčené předpisy neznevýhodňují tohoto pracovníka ve vztahu k pracovníkům, kteří již takovému zdanění podléhali (viz výše uvedené rozsudky Weigel, bod 55, a Lindfors, bod 34).

77 Za těchto podmínek závisí slučitelnost daní, jež jsou předmětem věci v původním řízení, s článkem 39 ES zejména na sazbách těchto daní a podmínkách jejich uplatnění (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Dánsko, bod 16).

78 Předkládajícímu soudu přísluší v projednávaném případě ověřit, zda vnitrostátní předpisy upravující daně, jež jsou předmětem věci v původním řízení, spočívají na objektivních kritériích a zajišťují, zejména pokud jde o zohlednění skutečného opotřebení vozidla podléhajícího zdanění (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 11. prosince 1990, Komise v. Dánsko, C-47/88, Recueil, s. I-4509, body 19 až 22; výše uvedený rozsudek Weigel, bod 70, a rozsudek ze dne 5. října 2006, Nádasdi a Németh, C-290/05 a C-333/05, Sb. rozh. s. I-10115, body 47 a 51 až 57), že se G. Alevizos nenachází v nepříznivější situaci než pracovník, jenž pobýval trvale v Řecku (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Lindfors, bod 35).

79 Pokud by předkládající soud shledal, že takováto nepříznivější situace existuje, musel by tedy přezkoumat, zda je toto rozdílné zacházení odůvodněno objektivními důvody, které jsou nezávislé na bydlišti dotyčných osob a přiměřené cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem (viz výše uvedené rozsudky D'Hoop, bod 36, a Lindfors, bod 35).

80 Vzhledem k tomu, že věc v původním řízení může spadat pod článek 39 ES, není nezbytné se vyjadřovat k výkladu článku 18 ES (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Oteiza Olazabal, bod 26).

81 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba odpovědět na položenou otázku tak, že:

— spotřební daně, jež jsou předmětem původní věci, spadají do působnosti osvobození od daní stanoveného v čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183, pokud se prokáže, což přísluší předkládajícímu soudu ověřit, že se obvykle vztahují na dovoz vozidla k soukromému používání z jiného členského státu jednotlivcem natrvalo. Na takovou jednorázovou doplňkovou registrační daň, jaká je

předmětem věci v původním řízení, se rovněž vztahuje čl. 1 odst. 1, pokud se prokáže, což přísluší předkládajícímu soudu ověřit, že souvisí s dovozem vozidla jako takovým;

— článek 6 odst. 1 směrnice 83/183 je třeba vykládat v tom smyslu, že zaměstnanec veřejné správy, zaměstnanec ozbrojených sil, bezpečnostních sborů nebo přístavních hlídek členského státu, který žije alespoň 185 dnů v kalendářním roce v jiném členském státě se členy své rodiny za účelem výkonu dočasného služebního úkolu v tomto státě, má po dobu tohoto služebního úkolu své obvyklé bydliště ve smyslu uvedeného čl. 6 odst. 1 v tomto jiném členském státě;

— v případě, že se po ověření provedeném předkládajícím soudem prokáže, že daně, jež jsou předmětem věci v původním řízení, nespadají do působnosti osvobození od daní stanoveného v čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183, přísluší tomuto soudu ověřit s ohledem na požadavky vyplývající z článku 39 ES, zda použití vnitrostátního práva upravujícího tyto daně může zajistit, aby se v souvislosti s těmito daněmi osoba, která v rámci přemístění svého bydliště doveze vozidlo do členského státu původu, nenacházela v nepříznivější situaci, než osoby, jež pobývaly trvale v tomto členském státě, a popřípadě, zda je takové rozdílné zacházení odůvodněno objektivními důvody, které jsou nezávislé na bydlišti dotyčných osob, a přiměřené cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem.

K nákladům řízení

82 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Spotřební daně, jež jsou předmětem věci v původním řízení, spadají do působnosti osvobození od daní stanoveného v čl. 1 odst. 1 směrnice Rady 83/183/EHS ze dne 28. března 1983 o osvobození od daní, které se vztahuje na trvalý dovoz osobního majetku jednotlivců z členského státu, ve znění směrnice Rady 89/604/EHS ze dne 23. listopadu 1989, pokud se prokáže, což přísluší předkládajícímu soudu ověřit, že se obvykle vztahují na dovoz vozidla k soukromému používání z jiného členského státu jednotlivcem natrvalo. Na takovou jednorázovou doplňkovou registrační daň, jaká je předmětem věci v původním řízení, se rovněž vztahuje čl. 1 odst. 1, pokud se prokáže, což přísluší předkládajícímu soudu ověřit, že souvisí s dovozem vozidla jako takovým.

Článek 6 odst. 1 směrnice 83/183 je třeba vykládat v tom smyslu, že zaměstnanec veřejné správy, zaměstnanec ozbrojených sil, bezpečnostních sborů nebo přístavních hlídek členského státu, který žije alespoň 185 dnů v kalendářním roce v jiném členském státě se členy své rodiny za účelem výkonu dočasného služebního úkolu v tomto státě, má po dobu tohoto služebního úkolu své obvyklé bydliště ve smyslu uvedeného čl. 6 odst. 1 v tomto jiném členském státě.

V případě, že se po ověření provedeném předkládajícím soudem prokáže, že daně, jež jsou předmětem věci v původním řízení, nespadají do působnosti osvobození od daní stanoveného v čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183, přísluší tomuto soudu ověřit s ohledem na požadavky vyplývající z článku 39 ES, zda použití vnitrostátního práva upravujícího tyto daně může zajistit, aby se v souvislosti s těmito daněmi osoba, která v rámci přemístění svého bydliště doveze vozidlo do členského státu původu, nenacházela v nepříznivější situaci, než osoby, jež pobývaly trvale v tomto členském státě, a popřípadě, zda je takové rozdílné zacházení odůvodněno objektivními důvody, která jsou nezávislé na bydlišti dotyčných osob, a přiměřené cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem.

Podpisy.